

РОЗДІЛ II. ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 796.2.015.53.42.071.2-053.6

Олександр Бабак

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0009-0000-2535-5367

Наталія Скачедуб

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-2249-4203
DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/020-030

РОЗВИТОК ШВИДКОСТІ ЛЕГКОАТЛЕТІВ 14-15 РОКІВ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР

У статті представлено методику розвитку швидкості легкоатлетів 14-15 років засобами спортивних ігор. У представлену методику увійшли рухливі ігри для розвитку швидкості легкоатлетів і комплекс вправ із елементами рухливих ігор. Для перевірки ефективності впровадження методики розвитку швидкості засобами рухливих ігор проведено педагогічний експеримент. На початку та в кінці експерименту здійснено контрольне тестування фізичної підготовленості легкоатлетів 14-15 років за наступними тестами: біг 30 метрів із ходу, біг 30 метрів із місця. Проведено порівняльний аналіз даних першого та другого контрольного тестування на основі якого здійснено аналіз ефективності впровадження методики розвитку швидкості легкоатлетів засобами рухливих ігор. Результати дослідження показують динаміку зростання показників фізичної підготовки легкоатлетів за всіма контрольними тестами.

Висновки: включення рухливих ігор у тренувальні заняття легкоатлетів 14–15 років є ефективним засобом розвитку швидкісних характеристик, що сприяє покращенню їхніх спортивних результатів та загальної фізичної підготовленості. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та впровадженні комплексних програм, що поєднують рухливі ігри та спеціальні швидкісні вправи.

***Ключові слова:** легкоатлети, рухливі ігри, фізична підготовка, швидкість.*

Постановка проблеми. Одним із перспективних підходів до підвищення швидкісних показників є використання спортивних ігор як засобу розвитку фізичних якостей. Спортивні ігри та їхні елементи сприяють не лише покращенню швидкості, а й розвитку координації, спритності, реакції та витривалості в умовах змінної ігрової ситуації.

Попри позитивний вплив спортивних ігор, питання їх ефективного використання у тренувальному процесі легкоатлетів 14–15 років залишається недостатньо дослідженим. Важливо визначити оптимальні види ігрової діяльності, які сприяють покращенню саме швидкісних характеристик, а також розробити методику їх впровадження у систему підготовки юних спортсменів.

Таким чином, актуальність дослідження полягає в необхідності обґрунтування ефективності використання спортивних ігор як засобу розвитку швидкості у легкоатлетів 14–15 років і розробці методичних рекомендацій щодо їх застосування у тренувальному процесі.

Аналіз актуальних досліджень. Результативність процесу спортивного тренування багато в чому залежить від вірного вибору засобів та методів для розвитку фізичних якостей протягом року. Тренер-викладач повинен добре знати основні засоби та методи розвитку та вдосконалення різних рухових здібностей, а також способи організації занять. У такому випадку він зможе точніше визначити оптимальне поєднання засобів та методів їх удосконалення стосовно конкретних умов.

Підготовка юних легкоатлетів висуває складні завдання спортивної підготовки. Багаторічний спортивний досвід у галузі фізичної культури та спорту свідчить про складність виявлення на початкових етапах спортивної підготовки індивідуальних здібностей і анатомічних особливостей для занять певним видом легкої атлетики. Відомо, що існує велика кількість дітей, які мають слабкий фізичний розвиток, але бажають займатися фізичною культурою та спортом. Доведено, що серед фізичних якостей швидкісні найважче піддаються розвитку. Вузьке коло спеціальних вправ, що застосовуються, призводить спочатку до швидкого зростання спортивних результатів, а потім до стабілізації можливостей спортсмена (Карасевич, 2021, с. 82).

На думку низки фахівців у галузі спортивної підготовки в легкій атлетиці, особливе місце у системі підготовки юних легкоатлетів, поруч із вправами спеціального і загально-розвивального характеру, повинні зайняти рухливі гри (Воронін, 2016; Новицький, 2021; Чорненька, 2018).

Метою статті є розробка та перевірка ефективності методики розвитку швидкості легкоатлетів 14-15 років засобами спортивних ігор.

Методи дослідження. У дослідженні використано наступні методи: вивчення науково-методичної літератури з проблеми дослідження; аналіз та синтез отриманої інформації, педагогічний експеримент, метод математичної статистики.

Виклад основного матеріалу. Розвиток швидкості є одним із ключових завдань у тренуванні легкоатлетів. Традиційно для цього використовуються спеціальні вправи та методики. Однак, у останні роки все більшої популярності набуває використання рухливих ігор як засобу підвищення швидкості. Цей інтерес пояснюється тим, що рухливі ігри не

лише сприяють розвитку фізичних якостей, а й мають позитивний вплив на психологічний стан спортсменів, підвищуючи їх мотивацію та зацікавленість у тренувальному процесі (Павленко, 2020, с. 180).

Оскільки основою легкоатлетичних вправ є природні та життєво важливі рухи людини: ходьба, біг, стрибки, метання то завдяки саме рухливим іграм удосконалюються навички бігу, стрибків, подолання перешкод, тощо. Під час рухливих ігор ефективно розвиваються всі фізичні якості, в тому числі і швидкість.

На підґрунті аналізу науково-методичної літератури під поняттям швидкість розуміємо здатність людини виконувати рухові дії у мінімально короткий проміжок часу. У легкій атлетиці ця якість проявляється як швидкість реакції, швидкість виконання рухів та зміна одного руху іншим – швидкість пересування. Навчання та тренування спортсменів, котрі займаються легкою атлетикою, становлять єдиний педагогічний процес, спрямований розвиток фізичних якостей і засвоєння технічних прийомів у вибраному виді легкої атлетиці (Бобровик, 2019).

Засобами розвитку швидкості є вправи, які потрібно виконувати з максимальною швидкістю, а саме:

а) загально-розвивальні вправи (на «швидкість»):

- біг підтюпцем;
- легкоатлетичні стрибки;
- метання невеликих предметів;
- гімнастичні вправи;

б) короткий біг на максимальній швидкості:

- старту з різних положень;
- спринтерські повторення;
- біг із різними типами прискорень;
- вправи на розвиток вибухової сили (стрибки, метання);

спеціальні вправи для певного виду легкої атлетики;

в) вправи з інших видів спорту.

Футбол

Спринти з м'ячем: розвивають швидкість із м'ячем, що важливо для обігравання суперників.

Естафети: цікаві та ефективні вправи, які розвивають швидкість та координацію рухів.

Короткі ігри: матч один на один або дві команди на невеликому полі допоможуть розвинути швидкість прийняття рішень та реакцію.

Баскетбол

Спринти від кошика до кошика: розвивають швидкість переміщення по майданчику.

Стрибки з місця в довжину: покращують вибухову силу ніг.

Ігри один на один: дозволяють розвинути швидкість рухів з м'ячем.

Волейбол

Спринти до м'яча: розвивають швидкість реакції та переміщення по майданчику.

Стрибки вгору: покращують вибухову силу ніг і координацію рухів.

Ігри для розвитку швидкості – короткий розіграш м'яча з акцентом на швидкість передач.

Теніс

Спринти до м'яча: розвивають швидкість пересування по корту.

Бокові переміщення: покращують швидкість зміни напрямку руху.

Ігри для розвитку швидкості – короткий обмін ударами з акцентом на швидкість.

Рухливі ігри

Рухливі ігри з елементами бігу та зміною напрямку руху.

Рухливі ігри та інші вправи на розвиток швидкості виконуються так, щоб відпочинок між серіями був достатнім для відновлення (1-2 хв).

Основою методики розвитку швидкості є вправи, які виконуються з максимальною граничною інтенсивністю протягом 10–15 с. Вправи для розвитку швидкості рекомендується включати в тренування відразу після розминки, коли організм добре «розігрівся», а ознаки втоми ще не присутні (Павленко, 2020).

Інтеграція у тренувальний процес з легкої атлетики рухливих ігор обґрунтована тим, що ігри:

- Збільшують мотивацію: сприяють підвищенню зацікавленості спортсменів завдяки елементу змагальності та різноманітності.
- Розвивають координацію: вимагають швидкої реакції на зміну ситуації, що сприяє поліпшенню координації рухів.
- Підвищують емоційний настрій: сприяють створенню позитивного психологічного клімату на тренуванні.
- Покращують фізичні якості: безпосередньо впливають на розвиток швидкості, сили, витривалості та гнучкості.

Ефективність використання рухливих ігор для розвитку швидкості зумовлена низкою факторів:

Імітація змагальних умов: Рухливі ігри створюють умови, схожі на змагальні, що дозволяє спортсменам продемонструвати максимальну швидкість.

Різноманітність рухів: Широкий спектр рухів у іграх сприяє розвитку різних компонентів швидкості (циклічної, ациклічної, спеціальної).

Емоційний заряд: Позитивні емоції, які виникають під час гри, сприяють мобілізації всіх функціональних систем організму і, як наслідок, підвищенню швидкості рухів (Істомін, 2014).

При використанні рухливих ігор для розвитку швидкості слід враховувати такі аспекти: вибір ігор – ігри слід підбирати з урахуванням віку спортсменів, їх рівня підготовленості та специфіки легкоатлетичної дисципліни; інтенсивність – інтенсивність ігор повинна поступово зростати, щоб уникнути перенапруження організму; варіативність – варіювання ігор запобігає виникненню монотонності і підтримує високий рівень мотивації; комбінування з іншими засобами – рухливі ігри доцільно поєднувати з іншими засобами розвитку швидкості (спеціальні вправи, бігові тренування).

У дослідженні представлено методика розвитку швидкості розвитку швидкості засобами рухливих ігор. Для перевірки ефективності впровадження методики проведено педагогічний експеримент у якому прийняли участь дві групи легкоатлетів 14-15 років (експериментальна та контрольна) із однаковим рівнем фізичної підготовки по 7 осіб у кожній.

Групи займалися за програмою, розробленою з урахуванням нормативних документів та затвердженою планом Сумської ОДЮСШ. Групи займалися за стандартною програмою розробленою з урахуванням нормативних документів та затвердженої планом Сумської ОДЮСШ. У тренувальні заняття експериментальної групи було включено методику розвитку швидкості засобами рухливих ігор. Педагогічний експеримент тривав із 01.08.2024 року до 29.12.2024 року на базі Сумської ОДЮСШ. Тренувальні заняття тривали по 1.5 години 5 разів на тиждень.

Для перевірки ефективності впровадження методики розвитку швидкості засобами рухливих ігор проведено контрольне тестування. Контрольне тестування проводилося на початку та в кінці експерименту. Контрольні вправи (тести) застосовувалися відповідно до програми спортивної підготовки легкоатлетів у ДЮСШ. Використано наступні тести:

1. Стрибок у довжину з місця.
2. Біг 30 метрів із ходу.
3. Біг 30 метрів із місця.

Стрибок у довжину.

Стрибок у довжину з місця поштовхом двома ногами виконується у секторі для горизонтальних стрибків. Спортсмен приймає вихідне положення: ноги на ширині плечей, ступні паралельно, постановка ніг перед лінією відштовхування. Одночасним поштовхом двох ніг виконується стрибок уперед. Мах руками. Тренер слідкує за дотриманням правил змагань. Вимірювання проводяться від лінії відштовхування до місця приземлення. Враховуються сліди, залишені не лише ногами, а й будь-якою іншою частиною тіла учасника. Спортсмену надаються три спроби. Зараховується найкращий результат.

Помилки: заступ за лінію відштовхування або торкання її; виконання відштовхування з попереднього підскоку; відштовхування ногами різноіменно.

Біг 30 м із ходу. Біг на 30 метрів проводився у легкоатлетичному манежі з твердим покриттям. Устаткування: секундомір. Спортсмен біжить повільним бігом, а на певній позначці (стартова лінія), за командою починає бігти з максимальною швидкістю 30 метрів, яка фіксується секундоміром.

Біг 30 м із місця. Біг на 30 метрів із місця проводився в легкоатлетичному манежі з твердим покриттям. Обладнання: секундомір. Легкоатлет починав рух із високого старту з опорою на руку на біговій доріжці на рівній поверхні. Час фіксувався з точністю до 0,01 секунд.

Запропоновані контрольні тести, на нашу думку є найбільш адекватними для оцінки швидкісно-силових якостей у легкоатлетів.

Результати дослідження піддавалися математико-статистичній обробці на персональному комп'ютері з використанням пакету прикладних програм Excel для середовища Windows, із визначенням середнього арифметичного значення, помилки середньої арифметичної і t-критерію Стьюдента.

У розроблену методичку ввійшли рухливі ігри для розвитку швидкості легкоатлетів і комплекс вправ із елементами рухливих ігор. Методика проведення рухливих ігор складалась із трьох етапів:

1. Підготовчий етап:

Вибір гри відповідно до віку, фізичної підготовки легкоатлетів та завдань заняття.

Підготовка майданчика та інвентарю.

Пояснення правил гри.

2. Основний етап:

Проведення гри.

Контроль за дотриманням правил і безпекою учасників.

Створення позитивної атмосфери.

3. Заключний етап:

Підведення підсумків.

Аналіз гри.

Всі рухливі ігри включались до тренувального заняття в підготовчу частину, час на ігри та ігрові завдання не перевищував 10 хвилин. Використовувати запропоновані ігри рекомендовано не більше двох разів на тиждень, по 2-3 гри в одному тренуванні.

Рухливі ігри для розвитку швидкості легкоатлетів використовувались наступні: «Естафета звичайна», «Естафета на швидкість», «Естафета по колу», «Хто швидше», «Другий зайвий», «Безпритульний заєць», «День і ніч», «Виклик номерів», «Біг із наздогананням», «Погоня», «Наступ», «Зустрічна естафета», «Третій зайвий», «Наздогнати суперника», «Білі ведмеді», «Земля, вода, вогонь, повітря», «Лабіринт» та ін.

Проведено порівняльний аналіз даних першого та другого контрольного тестування на основі якого здійснено аналіз ефективності впровадження методики розвитку швидкості легкоатлетів засобами рухливих ігор. Результати тестування експериментальної та контрольної групи представлено в таблицях 1-2.

Таблиця 1

Результати тестування контрольної групи (вересень–грудень 2025 р.)

№	Тест	Вихідні результати	Кінцеві результати	Значимість різниці		Приріст
		M _± m	M _± m	t	P,	
1.	Стрибок у довжину з місця, м.	2,35 _± 0,046	2,39 _± 0,032	0,7	>0,05	1,7
2.	Біг 30 м із ходу, сек.	3,67 _± 0,035	3,67 _± 0,039	1,34	>0,05	1,9
3.	Біг 30 м із місця, сек.	4,35 _± 0,026	4,29 _± 0,025	1,9	>0,05	1,38

Результати тестування контрольної групи показують приріст за всіма контрольним тестами.

Аналіз кожної контрольної вправи при стандартному підході у тренувальному процесі:

1. Показник стрибка у довжину з місця виріс у середньому у групі на 0,04 м або на 1,7% порівняно з вихідним результатом.

2. Більший приріст у показниках у бігу 30 м із ходу, і становив 1,9% від початкового результату (час подолання дистанції скоротився в середньому на 0,07с).

3. Час бігу на 30 м із місця з місця зменшився на 1,38% або на 0,06 сек.

Отже, при систематичних заняттях із використанням комплексної програми, затвердженої на весь тренувальний рік, відбуваються позитивні зміни у результатах.

Порівняно з даними контрольної групи, показники експериментальної групи (табл. 2.) також мають позитивну динаміку.

Таблиця 2

**Результати тестування експериментальної групи
(вересень–грудень 2025 р.)**

№	Тест	Вихідні результати	Кінець експеримента	Значимість різниці		Приріст %
		M _±	M _±	t	P	
1.	Стрибок у довжину з місця, м	2,37 _± 0,03	2.42 _± 0.032	1,13	>0.05	2,11
2.	Біг 30 м із ходу, сек	3,55 _± 0,023	3.42 _± 0,04	2,65	>0,05	3,66
3.	Біг 30 м із місця, сек	4,3 _± 0.02	4,19 _± 0,008	5	>0,05	2.56

Слід зазначити, що показання приросту з усіх контрольних вправ у експериментальні групі значно вище.

1. Стрибок у довжину з місця у середньому у групі поліпшився на 0,05м або 2,11% від початкового результату.

2. Час бігу на 30 м із ходу в середньому у групі скоротився на 3,66% від вихідних результатів – на 0,07 с.

3. Час бігу на дистанції 30 м із місця в середньому у групі зменшився на 0,11 сек. чи 2,56% від початкового результату. Достовірних відмінностей між вихідними та кінцевими результатами не виявлено.

Включення рухливих ігор у тренувальні заняття показують динаміку зростання показників у процесі фізичної підготовки легкоатлетів, значну ефективність рухливих ігор для розвитку швидкості.

Отже, наведені дані свідчать про ефективність введення в спортивну підготовку легкоатлетів розроблену методику розвитку швидкості засобами рухливих ігор.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Аналіз науково-методичної літератури показав що рухливі ігри є ефективним засобом розвитку швидкісних якостей у легкоатлетів 14-15 років. Вони забезпечують різноманітність навантажень, підвищують мотивацію та створюють ігрову атмосферу, що, загалом, сприяє покращенню спортивних результатів.

Включення рухливих ігор у тренувальні заняття експериментальної групи показують динаміку зростання показників фізичної підготовки легкоатлетів за всіма контрольними показниками.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та впровадженні комплексних програм, що поєднують рухливі ігри та спеціальні швидкісні вправи.

ЛІТЕРАТУРА

- Бобровик, В. І., Совенко, С. П., Колот, А. В. (2019). *Легка атлетика: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю*. Київ: Логос (Bobrovuk, V. I., Sovenko, S. P., Kolot, A. V. (2019). *Athletics: a curriculum for children's and youth sports schools, specialized children's and youth sports schools of the Olympic reserve, schools of higher sports mastery and specialized education institutions of a sports profile*. Kyiv: Logos).
- Ігри на заняттях легкою атлетикою (Games in athletics classes)*. Retrieved from: <https://shpola.ardesto.cx.ua/articles/igri-na-zanjattjah-legkoju-atletikoju.html>
- Істомін, А.Г., Галашко, О.І., Гугучкіна, Л.М. та ін. (упор.) (2014). *Спортивні та рухливі ігри, легка атлетика. Модуль 2. Удосконалення і застосування в оздоровчих цілях та професійно-прикладній підготовці рухових дій, навичок і вмінь: метод. вказ. для студентів II курсів*. Харків: ХНМУ (Istomin, A.H., Halashko, O.I., Huhuchkina, L.M. et al. (ed.) (2014). *Sports and outdoor games, athletics. Module 2. Improvement and application for health purposes and professional and applied training of motor actions, skills and abilities: method. instructions for second-year students*. Kharkiv: KhNMU).
- Карасевич, С. А., Карасевич, М. П. (2019). *Рухливі ігри та ігрові вправи: навчальний посібник*. Умань: Видавець «Сочінський М.М.» (Karasievych, S. A., Karasievych, M. P. (2019). *Outdoor games and game exercises: a textbook*. Uman: Publisher "Sochinskyi M.M.").
- Конестяпін, В., Свищ, Я. (ред.) (2016). *Оптимізація фізичної та технічної підготовки у швидкісно-силових видах легкої атлетики: монографія*.

- Львів (Konestiapin, V., Svyshch, Ya. (eds.) (2016). *Optimization of physical and technical training in speed and power sports of track and field athletics: monograph*. Lviv).
- Новицький, Ю.В., Гаврилова, Н.М., Прус, Н.М., Руденко, Г.А., Скибицький, І.Г., Ускова, С.М. (уклад.) (2021). *Фізичне виховання: легка атлетика-фітнес: навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей*. Київ (Novytskyi, Yu.V., Havrylova, N.M., Prus, N.M., Rudenko, H.A., Skybytskyi, I.H., Uskova, S.M. (comp.) (2021). *Physical education: track and field athletics-fitness: textbook for students of all specialties*. Kyiv).
- Павленко, І.О., Сидоренко, О. Р., Скачедуб, Н. М., Бережна, Л.І. (2020). *Легка атлетика у фізичному вихованні педагогічних закладів вищої освіти: навч.-метод. посіб.* Суми: ФОП Цьома С.П. (Pavlenko, I.O., Sydorenko, O. R., Skachedub, N. M., Berezhna, L.I. (2020). *Athletics in physical education of pedagogical institutions of higher education: teaching method. manual*. Sumy: PPE Tsioma S.P.).
- Чорненька, Г.В. (2018). *Розвиток фізичних якостей: сили, швидкості, витривалості, гнучкості, спритності та відчуття рівноваги: лекція з навчальної дисципліни «Теорія і методика обраного виду спорту, спортивно-педагогічне вдосконалення»*. Львівський державний університет фізичної культури (Chornenka, G.V. (2018). *Development of physical qualities: strength, speed, endurance, flexibility, agility and sense of balance: lecture on the academic "Theory and methodology of the selected sport, sports and pedagogical improvement"*. Lviv State University of Physical Culture).

SUMMARY

Babak Oleksandr, Skachedub Nataliia. Development of speed in 14–15-year-old track and field athletes by means of outdoor games

The article presents a methodology for developing speed in 14–15-year-old track and field athletes by means of sports games.

The purpose of the article is to develop and verify the effectiveness of the methodology for developing speed in 14–15-year-old track and field athletes by means of sports games. Research methods: the study of scientific and methodological literature on the research problem, analysis and synthesis of the information obtained, pedagogical experiment, method of mathematical statistics.

The presented methodology included outdoor games for developing speed in track and field athletes and a set of exercises with elements of outdoor games. The methodology for conducting outdoor games consisted of three stages. Preparatory stage: selection of a game according to age, physical fitness of students and tasks of the lesson; preparation of the site and inventory; explanation of the rules of the game. The main stage: conducting the game; monitoring compliance with the rules and safety of participants; creation of a positive atmosphere. Final stage: summing up, analysis of the game.

Research results. To verify the effectiveness of implementing the method of developing speed by means of outdoor games, a pedagogical experiment was conducted. At the beginning and the end of the experiment, control testing of physical fitness of track and field athletes aged 14-15 was carried out using the following tests: long jump from a place, 30-meter run from a place, 30-meter run with a walk.

A comparative analysis of the data of the first and second control testing was conducted, on the basis of which an analysis of the effectiveness of implementing the methodology for developing speed in track and field athletes by means of outdoor

games was carried out. The results of the study show the dynamics of growth in physical fitness indicators of track and field athletes by all control tests.

Conclusions: the inclusion of outdoor games in training sessions of track and field athletes aged 14-15 is an effective means of developing speed characteristics, which contributes to improving their sports results and overall physical fitness.

We see prospects for further research in the development and implementation of comprehensive programs that combine outdoor games and special speed exercises.

Key words: track and field athletes, outdoor games, physical training, speed.

УДК 37.046

Ольга Лілік

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ORCID ID 0000-0002-5187-1944

DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/030-046

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В НАУКОВИХ ЛІЦЕЯХ

Актуальність: необхідність визначення особливостей застосування методів літературознавчого дослідження в межах науково-дослідницької роботи здобувачів середньої освіти в наукових ліцеях зумовлена процесами, спрямованими на реформування освітньої галузі загалом і впровадження профільного навчання в старших класах, що безпосередньо пов'язане з дослідно-орієнтованим навчанням.

Мета: схарактеризувати особливості застосування методів літературознавчих досліджень у контексті дослідно-орієнтованого навчання в наукових ліцеях.

Методи: у процесі дослідження використано комплекс емпіричних і теоретичних методів наукового пізнання, зокрема методи аналізу й синтезу було застосовано з метою опрацювання наукової літератури з обраної проблеми. Окрім того, метод аналізу задіяно під час роботи з текстами учнівських науково-дослідницьких робіт Попелюх А.С., виконаних і захищених у системі Малої академії наук із секції «Українська література», за одну з яких («Особливості жіночого портретування в романі «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко») авторка здобула диплом другого ступеня на всеукраїнському етапі конкурсу-захисту в 2023-24 н.р., а за другу («Хронотоп як спосіб конструювання нової реальності в романі М. Кідрука «Колонія»») диплом першого ступеня на обласному етапі в 2024-25 н.р.

З метою збору даних щодо учнівської науково-дослідницької роботи було використано також метод спостереження за дослідно-орієнтованим навчанням у науковому ліцеї. Для формулювання висновків, а також рекомендацій щодо формування в учнів старших класів навичок застосування методів літературознавчого дослідження використано методи узагальнення й систематизації. Усі методи наукового пошуку було застосовано на основі принципів взаємодоповнюваності й відповідності меті дослідження. Це забезпечило об'єктивність і вірогідність отриманих результатів.

Результати: у статті схарактеризовано загальні й спеціальні методи літературознавчих досліджень у контексті виконання здобувачами середньої